МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки та управління
Факультет менеджменту

Кафедра економіки підприємств

Економіка підприємств

Робочий зошит для здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» напряму 6.030601 “Менеджмент” (спеціальностей 073 «Менеджмент», 074 «Публічне управління та адміністрування») денної форми навчання

Миколаїв
2016

УДК 658

ББК 65.29

Е 45

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від 22.03.2016 р., протокол № 7

Укладачі:

І.О. Мельник – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет

І.Г. Крилова – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет

О.А. Христенко – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет

Г.В. Коваленко – канд. екон. наук, асистент кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет

Т.Г. Олійник – канд. екон. наук, ст. викладач кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет

Рецензенти:

Т.В. Стройко – д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та менеджменту освіти, Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського

О.М. Вишневська – д-р екон. наук, професор, декан обліково-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет

© Миколаївський національний аграрний університет, 2016

ЗМІСТ

Тема 1. Виробничо-економічна характеристика підприємства

Тема 2. Земельні ресурси та ефективність їх використання

Тема 3. Трудові ресурси і підвищення продуктивності праці

Тема 4. Капітал і виробничі фонди

Тема 5. Оборотні засоби і фонди обігу

Тема 6. Витрати виробництва і собівартість продукції (робіт, послуг) аграрних підприємств

Тема 7. Розміщення і спеціалізація сільськогосподарського виробництва

Тема 8. Ефективність діяльності аграрних підприємств

Тема 9. Економіка виробництва зернових

Тема 10. Економічна ефективність виробництва олійних культур

Тема 1. Виробничо-економічна характеристика підприємства

Таблиця 1 Показники розміру виробництва

_____
(назва підприємства, район)

Код	Показники	Роки			201_ р. в % до	
		201_	201_	201_	201_ р.	201_ р.
	Валова продукція сільського господарства в постійних цінах 201_ р., тис. грн.*					
	Грошова виручка від реалізації, тис.грн.					
	Площа сільськогосподарських угідь, га					
	Вартість основних фондів, тис.грн.					
	Середньорічна чисельність працівників зайнятих в сільськогосподарському виробництві, чол.					
	Середньорічна кількість худоби та птиці в перерахунку на умовне поголів'я, гол.**					

* Порядок визначення вартості валової продукції сільського господарства наведено в Додатку В
** Порядок визначення умовного поголів’я худоби і птиці наведено в Додатку Д

Таблиця 2 Забезпеченість виробничими ресурсами та ефективність їх використання в _____

(назва підприємства, район)

Показники	201_ р.	201_ р.	201_ р.	201_ р. в %	
				201_р.	201_р.
Припадає на одного середньорічного працівника, зайнятого в сільськогосподарському виробництві: - сільськогосподарських угідь, га - основних виробничих фондів сільгосппризначення, тис.грн. - енергетичних потужностей, к.с.					
Припадає на 100 га сільгоспугідь: - основних виробничих фондів сільсьгосппризначення, тис.грн. - затрат праці, тис.люд.-год. - енергетичних потужностей, к.с.					
Одержано на 100 га сільгоспугідь угідь, тис.грн.: - валової продукції сільського господарства (в порівняних цінах 2005 р.) - товарної продукції - прибутку					
Одержано на одного працівника, зайнятого в сільськогосподарському виробництві, тис.грн. - валової продукції сільського господарства (в порівнянних цінах 2005 р.) - товарної продукції - прибутку					
Фондовіддача, грн./грн.					
Рівень рентабельності (збитковості), %					
Норма прибутку (збитку), %					

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Додаток А

Визначення вартості валової продукції сільського господарства в постійних цінах 201__ року в _____

Види продукції	Обсяг виробленої продукції, ц			Постійні ціни 201_р. за 1 ц продукції, грн.*	Валова продукція сільського господарства в постійних цінах 201_ року ,тис. грн.		
	201_ рік	201_ рік	201_ рік		201_ рік	201_ рік	201_рік
Пшениця (озима + яра)							
Жито(озима + яра)							
Ячмінь(озима + яра)							
Овес							
Кукурудза на зерно							
Гречка							
Горох							
Цукрові буряки							
Соняшник							
Соя							
Картопля							
Овочі							
Баштанні продовольчі							
Кормові коренеплоди							
Баштанні кормові							
Кукурудза на силос і зелений корм, сінаж							
Сіно однорічних трав							
Однорічні та багаторічні трави на зелений корм, сінаж							
Насіння однорічних трав							
Сіно багаторічних трав							
Разом по рослинництву							
Приріст ВРХ							
Приріст свиней							
Приріст птиці							
Яйця, тис. шт.							
Молоко							
Мед							
Бджілосім'ї, за штуку							
Разом по тваринництву	**х**	**х**	**х**	х			
Всього по с.-г. виробництву	**х**	**х**	**х**	х			

** перелік та розмір постійних цін 201_ обирати відповідно до актуальних на момент проведення розрахунків, що затверджені Держком статистики України*

Додаток Б

Розрахунок умовного поголів'я худоби і птиці в _____
(назва підприємства, район)

Види тварин	Коефіцієнт переведення в умовне поголів'я	Середньорічне поголів'я на початок року, голів			Умовне пологів' я, голів		
		201_ рік	201_ рік	201_ рік	201_ рік	201_ рік	201_ рік
Корови	1,0						
Інша ВРХ	0,6						
Свині	0,3						
Вівці та кози	0,1						
Коні	1,0						
Птиця всяка	0,02						
Разом	**х**	**х**	**х**	**х**			

Тема 2. Земельні ресурси та ефективність їх використання

Таблиця 1 Склад та структура сільськогосподарських угідь в

_____
(назва підприємства, район)

Види угідь	201_рік		201_ рік		Відхилення (+,-)	
	га	%	га	%	га	в.п.
Рілля						
Багаторічні насадження						
Сіножаті						
Пасовища						
Перелоги						
Сільськогосподарські угіддя		**100,0**		**100,0**	**X**	**X**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Таблиця 2 Вихідні дані для розрахунку рівня використання земельних ресурсів в

_____

Показники	201_ рік	201_ рік	Темп росту, %
Загальна земельна площа, га			
Площа сільськогосподарських угідь, га			
Площа ріллі, га			
Площа багаторічних насаджень, га			
Площа посівів сільськогосподарських культур, га			
Площа посіву інтенсивних культур, га			
в т.ч.: - кукурудза на зерно			
- соняшник			
- картопля			
- овочі			
- баштанні продовольчі			
Площа зрошуваних земель, га			

Показники рівня (ступеня) інтенсивності використання землі

1. Ступінь господарського використання земель ($C_{гвз}$):

$$C_{гвз} = (S_{с.-г.угідь} / S_{заг.})*100\ \%,$$

де $S_{с.-г.угідь}$ – площа сільськогосподарських угідь,га; $S_{заг.}$- загальна земельна площа,га

2. Ступінь розораності (Ср):

$$C_{р} = (S_{р} / S_{с.-г.угідь})*100\%,$$

де $S_{р}$ – площа ріллі,га

3. Ступінь використання ріллі ($C_{вр}$):

$$C_{вр} = (S_{зп} / S_{р})*100\%,$$

де $S_{зп}$ –загальна посівна площа с.-г. культур,га

4. Ступінь меліорованості (зрошення) ($C_{м\ (зрош)}$):

$$C_{м\ (зрош)} = (S_{м\ (зрош)} / S_{с.-г.угідь})* 100\%,$$

де $S_{м\ (зрош)}$ – площа меліорованох (зрошувальних) земель,га

5. Ступінь повторного використання землі ($C_{пвз}$):

$$C_{пвз} = ((S_{зп} + S_{пп})/ S_{зп}) *100\%,$$

де $S_{пп}$ – площа повторних посівів с.-г. культур,га

6. Питома вага площі посіву інтенсивних культур у загальній посівній площі господарства ($C_{пік}$):

$$C_{пік} = (S_{ік} / S_{зп})*100\%,$$

де $S_{ік}$ - посівна площа інтенсивних культур, га

$$S_{ік} = S_{кукурудза\ на\ зерно} + S_{соняшник} + S_{картопля} + S_{овочі} + S_{баштанні\ продовольчі}$$

Таблиця 3 Рівень використання земельних ресурсів в _____, %

(назва підприємства, район)

Показники	201_рік	201_ рік	Відхилення, в.п.
Ступінь господарського використання землі			
Ступінь розораності сільськогосподарських угідь			
Ступінь використання ріллі			
Питома вага зрошуваних земель в площі сільськогосподарських угідь			
Питома вага площі інтенсивних культур в площі посіву сільськогосподарських культур			

_____

_____

_____

_____

Таблиця 4 Вихідні дані для розрахунку натуральних показників ефективності використання землі в _____
(назва підприємства, район)

Показники	201_рік	201_ рік	Темп росту, %
Площа сільськогосподарських угідь, га			
Площа ріллі, га			
Площа посіву, га: - зернових і зернобобових (без кукурудзи) - кукурудзи - соняшнику			
Валовий збір, ц: - зернових і зернобобових (без кукурудзи) - кукурудзи - соняшнику			
Валовий надій молока, ц			
Приріст ВРХ, ц			
Приріст свиней, ц			
Приріст птиці, ц			
Виробництво яєць, тис.шт.			

Натуральні показники визначення економічної ефективності використання землі

Показники	**Методика розрахунку**
1.Урожайність, ц з 1 га	Валовий збір,ц / Площа посіву,га
2.Вироблено в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь молока, ц	(Валовий надій молока, ц/ Площа сільгоспугідь,га)*100
3.Вироблено в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь приросту ВРХ, ц	(Приріст ВРХ,ц / Площа сільгоспугідь, га)*100
4.Вироблено в розрахунку на 100 га ріллі приросту свиней, ц	(Приріст свиней,ц / Площа ріллі,га)*100
5.Вироблено в розрахунку на 100 га посівів зернових та зернобобових культур яєць, тис. шт.	(Яйця, тис.шт. / Площа посівів зернових та зернобобових культур,га)*100
6.Вироблено в розрахунку на 100 га посівів зернових та зернобобових культур приросту птиці, ц	(Приріст птиці ,ц/ Площа посівів зернових та зернобобових культур,га)*100

Таблиця 5 Натуральні показники економічної ефективності використання землі в_____

(назва підприємства, район)

Показники	201_рік	201_ рік	Темп росту, %
Урожайність, ц/ га: - зернових і зернобобових (без кукурудзи) - кукурудзи - соняшнику			
Вироблено в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь, ц: - молока - приросту ВРХ			
Вироблено в розрахунку на 100 га ріллі, ц: - зерна - приросту свиней			
Вироблено в розрахунку на 100 га посівів зернових та зернобобових культур: - яєць, тис.шт. - приросту птиці, ц			

Таблиця 6 Вихідні дані для розрахунку вартісних показників економічної ефективності використання землі

в_____

(назва підприємства, район)

Показники	201_рік	201_ рік	Темп росту, %
Площа сільськогосподарських угідь, га			
Валова продукція в постійних цінах 201_ р., тис.грн.			
Валова продукція в поточних цінах, тис.грн.			
Валовий дохід, тис.грн.			
Чистий дохід, тис.грн.			
Виручка від реалізації с.-г. продукції, тис.грн.			
Прибуток від реалізації с.-г. продукції, тис.грн.			

Система основних показників економічної результативності аграрних підприємств

Показники	Методика розрахунку
1. Валова продукція в постійних цінах 2010 року, грн.	**Σ qi *pi,** де pi- постійна ціна 2010 року відповідної продукції, грн. за 1 ц); qi – кількість одержаної продукції відповідного виду, ц.
2. Валова продукція в поточних цінах, тис. грн.	Виробнича собівартість с.г. (Ф.№50 - сг, кол. 3) + (Виручка від реалізації продукції, робіт, послуг (Ф.№ 50 – сг, кол. 7) – Повна собівартість реалізованої с.-г. продукції, робіт, послуг (Ф.№ 50 - сг, кол. 6))
3. Валовий дохід (чиста продукція), тис. грн.	Валова продукція в поточних цінах – Матеріальні витрати (Ф.№50 - сг, код 0290 (кол.1+кол.2))
4. Прибуток (збиток), тис. грн.	Виручка від реалізації продукції, робіт, послуг(Ф.№ 50 - сг, кол. 7) - Повна собівартість продукції, робіт, послуг (Ф.№ 50 – сг, кол. 6)
5. Чистий дохід, тис. грн.	Валовий продукція в поточних цінах – Поточні (виробничі) витрати (Ф.№ 50 – сг, код 0355, (кол. 1+кол. 2))

Вартісні показники визначення економічної ефективності використання землі

Показники	Методика розрахунку
1. Вироблено на 1 га сільськогосподарських угідь валової продукції сільського господарства (в постійних цінах 2010р.), грн.	Валова продукція сільського господарства (в постійних цінах 2010р.), тис. грн./ Площа сільгоспугідь,га
2. Вироблено на 1 га сільськогосподарських угідь валової продукції сільського господарства (в поточних цінах), грн.	Валова продукція сільського господарства (в поточних цінах), грн. / Площа сільгоспугідь, га
3. Вироблено на 1 га сільськогосподарських угідь валового доходу, грн.	Валовий дохід, грн. / Площа сільгоспугідь, га
4. Вироблено на 1 га сільськогосподарських угідь чистого доходу, тис. грн.	Чистий дохід, грн. / Площа сільгоспугідь, га
5. Одержано з 1 га сільськогосподарських угідь виручки від реалізації сільськогосподарської продукції, тис. грн.	Виручка від реалізації, грн. / Площа сільгоспугідь, га
6. Одержано з 1 га сільськогосподарських угідь прибутку, грн.	Прибуток, грн. / Площа сільгоспугідь, га

Таблиця 7 Економічна ефективність використання землі за вартісними показниками в _____

(назва підприємства, район)

Показники	201_рік	201_ рік	Темп росту, %
Вироблено на 1 га сільськогосподарських угідь, тис.грн.: - валовий продукція в постійних цінах 2010 р. - валової продукції в поточних цінах - валового доходу - чистого доходу			
Одержано з 1 га сільськогосподарських угідь, тис.грн.: - виручки від реалізації сільськогосподарської продукції -прибутку від реалізації сільськогосподарської продукції			

Тема 3. Трудові ресурси і підвищення продуктивності праці

Таблиця 1 Вихідні дані для визначення забезпеченості трудовими ресурсами в _____

Показники	201_рік	201_ рік	Темп росту, %
Середньорічна чисельність працівників зайнятих в с.-г. виробництві, чол.			
Площа сільськогосподарських угідь, га			
Площа ріллі, га			
Площа посівів, га			
Поголів'я худоби та птиці, ум.гол.*			

Таблиця 2 Забезпеченість трудовими ресурсами_____
(назва підприємства, район)

Показники	201_рік	201_ рік	Темп росту, %
Припадає на одного працівника зайнятого в с.-г. виробництві: -сільськогосподарських угідь, га			
-ріллі, га			
-посівів, га			
-худоби та птиці, ум. гол.			

Натуральні показники продуктивності праці в сільському господарстві

1. Кількість продукції, виробленої за 1 люд.-год. – тобто **виробіток**:

$$П_t = \frac{ВП}{t},$$

де $П_t$ – продуктивність праці; *ВП* – кількість виробленої продукції; *t* – час на виробництво продукції.

2. Кількість люд.-год., витрачених на виробництво одиниці продукції, тобто **працемісткість** продукції ($Т_п$):

$$T_n = \frac{t}{ВП}$$

Таблиця 3 Продуктивність праці та працемісткість

за натуральними показниками в рослинництві_____

(назва підприємства, район)

Показники	Пшениця		Соняшник	
	201_рік	201_рік	201_рік	201_рік
Одержано продукції після доробки, ц				
Прямі затрати праці, тис.люд.-год.				
Вироблено продукції за 1 люд.-год., ц				
Прямі затрати праці на виробництво 1 ц продукції, люд.-год.				

Таблиця 4 Визначення продуктивності праці за натуральними показниками в тваринництві_____
(назва підприємства, район)

Показники	201_рік	201_ рік	Темп росту, %
Вироблено молока, ц			
Одержано приросту ВРХ, ц			
Прямі затрати праці (тис. люд.-год.) на виробництво: - молока - приросту ВРХ			
Вироблено за 1 люд.-год., кг: - молока - приросту ВРХ			
Витрачено праці на виробництво 1 ц люд.-год.: - молока - приросту ВРХ			

Таблиця 5 Визначення продуктивності праці за вартісними показниками
в _____
(назва підприємства, район)

Показники	201_рік	201_рік	Темп росту, %
Вартість валової продукції сільського господарства в постійних цінах 2010 р., тис. грн. в т.ч.: - рослинництва - тваринництва			
Валовий дохід, тис.грн.			
Прибуток, тис.грн.			
Прямі витрати праці на виробництво продукції сільського господарства, тис. люд.-год. в т.ч.: - рослинництва - тваринництва			
Середньорічна чисельність працівників, які зайняті в сільському господарському виробництві, чол. в т.ч.: - в рослинництві - в тваринництві			
Вироблено валової продукції с.-г. виробництва, грн.: а) на 1 середньорічного працівника в т.ч.: - в рослинництві - в тваринництві б) на 1 люд.-год. в т.ч.: - в рослинництві - в тваринництві			
Отримано валового доходу, грн.: - на 1 середньорічного працівника - на 1 люд.-год.			
Отримано прибутку, грн.: - на 1 середньорічного працівника - на 1 люд.-год.			

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Тема 4. Капітал і виробничі фонди

Таблиця 1 Динаміка і структура основних фондів в _____
(назва підприємства, район)

Показники	Наявність на 1 січня		Темп росту, %	Структура, %	
	201_рік	201_ рік		201_рік	201_ рік
Виробничі основні фонди сільськогосподарського призначення, тис.грн.					
Виробничі основні фонди несільськогосподарського призначення, тис. грн.					
Невиробничі основні фонди, тис. грн.					
Всього основних фондів.тис. грн.				**100,0**	**100,0**

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Таблиця 2 Забезпеченість основними фондами _____
(назва підприємства, район)

Показники	201_рік	201_ рік	Темп росту, %
Вартість основних виробничих фондів, тис. грн. в т.ч.: основних виробничих фондів сільськогосподарського призначення, тис. грн.			
Площа сільськогосподарських угідь, га			
Середньоріча кількість робітників, чол. в т.ч.: зайнятих в с.-г. виробництві, чол.			
Припадає на: а) 100 га с.-г. угідь,грн.: - основних виробничих фондів - основних виробничих фондів с.-г. призначення б) 1 робітника, грн.: - основних виробничих фондів - основних виробничих фондів с.-г. призначення			

_____

Таблиця 3 Динаміка і структура основних фондів _____
(назва підприємства, район)

Основні групи фондів	Наявність на 1 січня		Темп росту, %	Структура, %	
	201_рік	201_ рік		201_рік	201_ рік
Земельні ділянки					
Капітальні витрати на поліпшення земель					
Будівлі, споруди, передавальні пристрої					
Машини та обладнання					
Транспортні засоби					
Інструменти, прилади, інвентар					
Біологічні активи (тварини)					
Багаторічні насадження					
Інші основні засоби					
Бібліотечні фонди					
Малоцінні необоротні матеріальні активи					
Тимчасові споруди					
Природні ресурси					
Інвнтерна тара					
Предмети прокату					
Інші необоротні матеріальні активи					
Всього основних фондів.тис. грн.				**100,0**	**100,0**

Таблиця 4 Економічна ефективність використання основних виробничих фондів
в _____
(назва підприємства, район)

Показники	201_рік	201_ рік	Темп росту, %
Вартість валової продукції (в поточних цінах), тис.грн.			
Валовий дохід, тис. грн.			
Прибуток,тис. грн.			
Середньорічна вартість основних виробничих фондів і оборотних засобі, тис.грн.			
Вартість основних виробничих фондів с-г. призначення, тис. грн.			
Показники ефективності використання фондів: а) фондовіддача, грн. б) фондомісткість, грн. в) норма прибутку, %			

Тема 5. Оборотні засоби і фонди обігу

Таблиця 1 Структура оборотного капіталу підприємства у 201_ році

в _____

Елементи оборотного капіталу	Код Форми №1	Структура оборотного капіталу		Структура оборотних фондів		Структура фондів обігу	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Виробничі запаси	100					х	х
Тварини на вирощуванні і Відгодівлі (біологічні активи)	110					х	х
Незавершене виробництво	120					х	х
1.Всього оборотних фондів	Сума кодів 100-120				100,0	х	х
Готова продукція	130			х	х		
Товари	140			х	х		
Векселі одержані	150			х	х		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги (чиста реалізаційна вартість)	160			х	х		
Дебіторська заборгованість за розрахунками	Сума кодів 170-210			х	х		
Поточні фінансові інвестиції	220			х	х		
Грошові кошти та їх еквіваленти	230-240			х	х		
Інші оборотні активи	250			х	х		
2. Всього фондів обігу	Сума кодів 130-250			х	х		100,0
Оборотний капітал	Сума **1** і **2** розділів		100,0	х	х	х	х

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Тема 6. Витрати виробництва і собівартість продукції (робіт, послуг) аграрних підприємств

Таблиця 1 Склад і структура виробничих витрат в галузях сільгоспвиробництва

_____
(назва підприємства, район)

Статті витрат	201_рік				201_ рік				201_ рік у % до базисного року	
	Рослинництво		Тваринництво		Рослинництво		Тваринництво			
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Рослинництво	Тварин-ництво
Витрати на оплату праці										
Відрахування на соціальні заходи										
Матеріальні витрати – всього у тому числі:										
- насіння та садівний матеріал										
- корми										
- інша продукція сільського господасртва										
- добрива										
- пальне і мастильні матеріали										
- електроенергія										
- паливо й енергія										
- запасні частини										
- оплата послуг і робіт сторонніх організацій										
Амортизація основних засобів										
Інші витрати, включаючи плату за оренду										
- у тому числі орендна плата за земельні частки										
- майнові паї										
Усього витрат		100,0		100,0		100,0		100		

_____

_____

_____

_____

_____

Таблиця 2 Розмір та структура витрат на виробництво

1ц _____ в _____

(вид продукції) *(назва підприємства, район)*

Елементи витрат	201_ р.		201_ р.	
	грн.	%	грн.	%
Прямі матеріальні витрати всього, в т.ч.:				
- насіння та посадковий матеріал				
- мінеральні добрива				
- нафтопродукти				
- оплата послуг і робіт сторонніх організацій				
- решта матеріальних витрат				
Прямі витрати на оплату праці				
Інші прямі та загально виробничі витрати всього, в.т.ч.:				
- амортизація необоротних активів				
- відрахування на соціальні заходи				
- решта інших прямих тп зпгпльновиробничих витрат				
Усього витрат		**100,0**		**100,0**

Таблиця 3 Розмір та структура витрат на виробництво

1ц _____ в _____

(вид продукції) *(назва підприємства, район)*

Елементи витрат	201_ р.		201_ р.	
	грн.	%	грн.	%
Прямі матеріальні витрати всього, в т.ч.:				
- насіння та посадковий матеріал				
- мінеральні добрива				
- нафтопродукти				
- оплата послуг і робіт сторонніх організацій				
- решта матеріальних витрат				
Прямі витрати на оплату праці				
Інші прямі та загально виробничі витрати всього, в.т.ч.:				
- амортизація необоротних активів				
- відрахування на соціальні заходи				
- решта інших прямих тп зпгпльновиробничих витрат				
Усього витрат		**100,0**		**100,0**

Тема 7. Розміщення і спеціалізація сільськогосподарського виробництва

Таблиця 1 Розмір та структура грошових надходжень від реалізації товарної продукції _____
(назва підприємства, район)

Галузі та види продукції	201_ р.		201_ р.		201_ р.		В середньому за 3 роки	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Зернові, разом, в т.ч.:								
-								
-								
-								
-								
-								
-								
Соняшник								
…								
…								
…								
…								
…								
Інша продукція рослинництва								
Разом по рослинництву								
Приріст ВРХ								
Приріст свиней								
…								
…								
Молоко								
…								
…								
…								
…								
…								
Інша продукція тваринництва								
Разом по тваринництву								
Послуги								
Всього по господарству		**100,0**		**100,0**		**100,0**		**100,0**

$$K_{спец} = \frac{100\%}{\sum_{i=1}^{n} Pi(2i-1)},$$

де Рі – питома вага і-тої галузі в структурі грошової виручки;

і – порядковий номер і-тої галузі в ранжированому ряді, побудованому за спадаючою ознакою.

К спец. менше або дорівнює 0,200 – багатогалузеве господарство;

К спец. від 0,200 до 0,300 – слабкий рівень спеціалізації;

К спец. від 0,300 до 0,400 – середній рівень спеціалізації;

К спец.від 0,400 до 0,500 – рівень спеціалізації вище середнього;

К спец. від 0,500 до 0,600 – високий рівень спеціалізації; Кспец. більше або дорівнює 0,600 – глибокий рівень спеціалізації.

Тема 8. Ефективність діяльності аграрних підприємств

Таблиця 1 Вихідні дані для визначення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва в _____

Показники	201_рік	201_ рік
Площа с.-г. угідь, га		
Середньорічна чисельність працівників с.-г. виробничтва, чол.		
Валова продукція в постійних цінах 2010 року, тис. грн.		
Валова продукція в поточних цінах, тис.грн.		
Валовий дохід, тис.грн.		
Вартість товарної продукції (грошова виручка від реалізації),тис. грн.		
Повна собівартість реалізованої продукції,тис.грн.		
Прибуток від реалізації, тис.грн.		
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис.грн.		
Середньорічна вартість оборотних засобів, тис.грн.		
Прямі затрати праці в сільгоспвиробництві, тис. люд.-год.		
Виробничі (поточні) витрати, тис.грн.		

Таблиця 2 Економічна ефективність сільськогосподарського виробництва в _____

Показники	201_рік	201_ рік	Темп росту, %
Виробництво валової продукції, грн. на: - 1 га сільгоспугідь - 1 люд.-год. - 1 грн. виробничих витрат - 1 грн. основних виробничих фондів сільськогосподарського призначення			
Отримано валового доходу, грн. на: - 1 га сільгоспугідь - 1 люд.-год. - 1 грн. виробничих витрат - 1 грн. основних виробничих фондів сільськогосподарського призначення			
Отримано прибутку, грн. на: - 1 га сільгоспугідь - 1 люд.-год. - 1 грн. виробничих витрат			
Отримано на одного середньорічного працівника, зайнятого у сільгоспвиробництві, тис.грн.: - валової продукції в постійних цінах 2010 року - валового доходу - прибутку (збитку)			
Рівень рентабельності (збитковості), %			
Норма прибутку (збитку), %			

_____

_____

Тема 9. Економіка виробництва зернових

Таблиця 1 Питома вага зернових у сільськогосподарському виробництві в

_____

(назва підприємства, район)

Показники	Разом у досліджуваному господарстві			В тому числі зерновиробництво					
	201_ р.	201_ р.	201_ р.	201_ р.		201_ р.		201_ р.	
				факт дані	питома вага у %	факт дані	питома вага у %	факт дані	питома вага у %
Площа посіву, га									
Валова продукція у постійних цінах 2010 р., тис. грн.									
Грошова виручка (дохід) від реалізації продукції, тис. грн.									
Виробничі витрати, тис. грн									
Валовий дохід, тис. грн.									
Прибуток (+),збиток (-), тис. грн.									

Таблиця 2 Динаміка і структура посівних площ зернових культур в _____
(назва підприємства, район)

Культури	201_ рік		201_ рік		201_ рік		В середньому за три роки	
	га	%	га	%	га	%	га	%
Озимі зернові з них : а) озима пшениця б) озимий ячмінь в) озиме жито Ярі зернові з них : а) ярий ячмінь б) овес в) гречка г) .... Зернобобові з них : а) горох б) соя г) .... Кукурудза на зерно								
Разом зернових і зернобобових культур		100,0		100,0		100,0		100,0

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Таблиця 3 Динаміка урожайності зернових культур, ц/га в _____
(назва підприємства, район)

Культури	201_ рік	201_ рік	201_ рік	В середньому по господарству за 3 роки
Озима пшениця Озимий ячмінь Озиме жито Ярий ячмінь Овес Кукурудза на зерно Горох Вика Соя Гречка Просо Інші культури				

_____

Таблиця 4 Динаміка виробництва та продажу зерна в_____
(назва підприємства, район)

Показники	201_ рік	201_ рік	201_ рік	201_р у % до	
				201_ р.	201_ р.
Площа посіву зернових - всього, га					
Урожайність зернових, ц/га					
Валовий збір зерна – всього, тонн в тому числі: - озима пшениця - озимий ячмінь - озиме жито - ярий ячмінь - овес - гречка - горох - кукурудза на зерно					
Продано зерна з урахуванням переробки, всього тонн В тому числі: - озима пшениця - ячмінь - овес					
Рівень товарності зернових, %					

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Таблиця 5 Економічна ефективність виробництва зерна в _____
(назва підприємства, район)

Показники	201_ рік	201_ рік	201_ рік	201_р у % до	
				201_ р.	201_ р.
Урожайність, ц/га Собівартість 1ц, грн.: - виробнича; - реалізованої продукції Ціна реалізації 1ц, грн. Прибуток (+), збиток (-), грн.: - на 1ц зерна; - на 1га посіву зернових культур - на 1грн. виробничих витрат Рівень рентабельності (збитковості), %					

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Тема 10. Економічна ефективність виробництва олійних культур (за видами)

Таблиця 1 Питома вага соняшнику (ріпаку) у сільськогосподарському виробництві в

_____

(назва підприємства, район)

Показники	Разом у досліджуваному господарстві			В тому числі виробництво соняшнику (ріпаку)					
	201_ р.	201_ р.	201_ р.	201_ р.		201_ р.		201_ р.	
				факт дані	пи-тома вага у %	факт дані	пи-тома вага у %	факт дані	пи-тома вага у %
Площа посіву, га									
Валова продукція у постійних цінах 2010 р., тис. грн.									
Грошова виручка (дохід) від реалізації продукції, тис. грн.									
Виробничі витрати, тис. грн									
Валовий дохід, тис. грн.									
Прибуток (+),збиток (-), тис. грн.									

Таблиця 2 Динаміка посівних площ, врожайності, виробництвата продажу соняшнику (ріпаку)
в _____
(назва підприємства, район)

Показники	200_р.	200_р.	200_р.	В середньому по господарству за 3 роки
Площа посіву, га Врожайність, ц/га Валовий збір, ц Кількість реалізованої продукції, ц Рівень товарності, %				

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Таблиця 5 Економічна ефективність виробництва соняшнику (ріпаку)
в _____
(назва підприємства, район)

Показники	201_ рік	201_ рік	201_ рік	201_р у % до	
				201_ р.	201_ р.
Урожайність, ц/га Собівартість 1ц, грн.: - виробнича; - реалізованої продукції Ціна реалізації 1ц, грн. Прибуток (+), збиток (-), грн.: - на 1ц зерна; - на 1га посіву зернових культур - на 1грн. виробничих витрат Рівень рентабельності (збитковості), %					

_____
_____
_____
_____

Навчальне видання

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ:

Робочий зошит

Укладач: **Мельник** Ірина Олегівна

Формат 60*84 1/16. Ум.друк.арк. ____
Тираж ___ прим. Зам №__

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК №4490 від 20.02.2013 р.